

שנ"ת סיכום הדף

נדרים ב' – י"א

לקראת מבחן תורתם משתמרת המתקיים ביום א' פרשת וארא

מסכת נדרים

דף ב' יום ה' נח.

א. מה הם הכינויי נדרים, שדינם כנדרים?

לרבי יוחנן, לשון האומות, ואפילו לשון קונם קונח שהם כינויים לקרבן אף על פי שאינו מעיקר לשונם ושורשיו, ונשתבש בידם מלשון קרבן שבלשון הקודש. ולריש לקיש, לשון שבדו חכמים להיות נודרים בו, ונדר דאורייתא הוא, וכשאר לשון האומות שהוא לשון שבדו מלבם.

ב. האם שבועה בלי הזכרת שם, נקראת שבועה גמורה?

לר"ן – נקראת שבועה גמורה. לר"ת – במושבוע מפי עצמו הרי זו שבועה גמורה, במושבוע מפי אחרים צריך להזכיר שם. להראב"ד – אסור ואין בו מלקות.

ג. מה הן ידות נדרים שהם כנדרים?

שהאומר לחבירו מודרני ממך, או מופרשני ממך, או מרוחקני ממך, וסיים, 'שאני אוכל לך', או 'שאני טועם לך', אף על פי שלא גמר דיבורו שיהא אסור או שיהא כקרבן, הרי זה כנדר.

ד. מה הדין באומר 'מנדה אני לך'?

רבי עקיבא היה חוכך להחמיר בזה.

ה. למה כאן שנה התנא גם כנויי שבועות ונזירות וחרמים, ובמשנה במסכת נזיר לא שנה השאר?

משום ששבועות נכתבו בתורה יחד עם נדרים, ואגב כן שנה גם את השאר.

ו. לפי הג"ל שחרמים נשנו רק אגב שבועות למה הפסיק התנא ושנה חרמים לפני שבועות?

משום שהחרמים דומים לנדרים ששניהם איסור חפצא, מה שאין כן שבועה אוסר עצמו על החפץ.

ז. האם מהני נדר בלשון שבועה או שבועה בלשון נדר?

לר"ן ורוב הראשונים נדר בלשון שבועה ושבועה בלשון נדר לא מהני, לרמב"ן מהני מדין ידות.

ח. למה כאן לא התחיל התנא לפרש את מה שהתחיל בו?

לתירוץ ראשון, התנא אינו מקפיד לפרש הדין שהתחיל בו, ולפעמים מתחיל לפרש מה שסיים, ולפעמים מה שהתחיל, ולכן שנה לפעמים לכך ולפעמים כך להודיע שאין בזה קפידא.

לתירוץ שני, הטעם שבמשנתנו לא התחיל לפרש את מה שהתחיל בו רק פירש דין ידות קודם שפירש הכינויים, משום שדין ידות נלמד מדרשה וחביב עליו.

ט. לפי הג"ל למה לא פתח התנא מלכתחילה בידות, אלא בכנויים?

שרצה לפתוח בכינויים שהם דאורייתא, ורק אחר כך ידות הנלמדים מדרשה.

י. האם כנויים הם דאורייתא או דרבנן?

לריש לקיש, דאורייתא, שכינויים לשון אומות הם. לרבי יוחנן, דרבנן, שהם לשונות שבדו חכמים מלבם להיות נודר בו שלא יבא להוציא את השם.

יא. לפי רבי יוחנן שסבר שכנויים אינם מפורשים בתורה יותר מידות, למה לא פתח התנא מלכתחילה בידות?

אכן לרבי יוחנן צריך לתקן המשנה ולשנות בתחילה 'כל ידות נדרים כנדרים', ואכן התנא מתחיל לפרש תחילה ידות שפתח בהם.

יב. מהיכן לומדים שידות נזירות כנזירות, וידות נדרים כנדרים? למ"ד דיברה תורה כלשון בני אדם, לומדים מנזיר להזיר שידות נזירות כנזירות, ומקישים נדרים לנזירות שגם בהם ידות כנדר. [במערכא סברו שהסובר דברה תורה כלשון בני אדם לומד דין ידות מכלל היוצא מפיו יעשה]

ולסובר שלא דברה התורה כלשון בני אדם, דורשים ידות נדרים מלגדור נדר, ולומדים בהיקש נזירות מנדרים.

יג. למה עוד מקישים נזירות לנדרים?

שמה נדרים עובר בבל יחל ובל תאחר, ובעל מפר נדרי אשתו ואב מפר נדרי בתו – אף בנזירות כן.

יד. מה לומדים מלנדור נדר?

למ"ד דברה תורה כלשון בני אדם, אין בזה שום דרשה, שדרך התורה לכתוב הפעולה קודם, מה שאין כך 'נזיר להזיר' משינוי הסדר דורשים ידות.

למ"ד לא דברה התורה כלשון בני אדם, דורשים ידות נדרים מלנדור נדר, ולומדים בהיקש נזירות מנדרים, כנ"ל.

טו. מנין שנזירות חלה על נזירות, [שאם אמר 'הריני נזיר היום' הריני נזיר היום - נזיר שישיים יום]?

למ"ד לא דברה תורה כלשון ב"א, לומדים מנזיר להזיר.

ולמ"ד דברה תורה כלשון ב"א, אם סובר שנזירות חלה על נזירות לומד זאת מכך שנאמר 'להזיר' ולא 'ליזור'.

דף ג' יום ו' נח.

א. לומדים מכלל היוצא מפיו יעשה?

א. במערבא סברו שהסובר דברה תורה כלשון בני אדם לומד מזה דין ידות (ולא מנזיר להזיר' כנ"ל בעמוד א').

ב. לומדים מזה שנדר שהותר מקצתו הותר כולו, ולסובר לא דברה תורה כלשון בני אדם (ולומד ידות מלנדור נדר) לומד מזה רק שנדר שהותר מקצתו הותר כולו.

ב. מה הכוונה שבנזירות עובר בבל יחל (משום שהיתקש לנדרים)? שכשאוכל ענבים או שותה יין עובר שני לאוין, בל יאכל או בל ישתה, ובל יחל.

ג. באיזה אופן אינו עובר בבל תאחר בנזירות?

א. כשאמר 'הריני נזיר' שאז הוא נזיר מיד, ולא שייך בל תאחר, ב. כשאמר 'לכשארצה אהא נזיר', שהרי התנה לכשארצה ואינו רוצה.

ד. באיזה אופן עובר בבל תאחר בנזירות (שהיתקש לנדרים)?

א. אם אמר לא אפטר מן העולם עד שאהא נזיר, הרי הוא כאומר הרי עלי למנות נזירות בעניין שלא יהא חשש בדבר שאשלים נזירותי קודם שאפטר מן העולם, וכיון שיש לו לחשוש כל שעה שמא ימות צריך להתחיל נזירותו מיד.

ב. אם נזר נזירות בעודו בית הקברות, לסובר שלא חלה עליו נזירות מיד, שצריך לצאת מיד ולקבל עליו נזירות, ואף לסובר שחלה נזירות מיד (ולמר בר רב אשי לכו"ע חלה מיד, ונחלקו רק אם חייב מלקות אם אכל ענבים וכדו' בעודו בבית הקברות) עובר בבל תאחר משום שמאחר נזירות בטהרה.

דף ד' שבת נח.

א. לפי הג"ל שנזיר עובר בבל תאחר שמאחר נזירות טהרה,

באיזה עוד אופנים יעבור בבל תאחר?

א. נזיר שטימא עצמו, שמאחר נזירות טהרה כנ"ל.

ב. לרב אחא בריה דרב איקא, כשמאחר תגלחתו, ואפילו לסובר שתגלחת אינה מעכבת התרת נזירותו, מכל מקום מאחר תגלחת מצוה.

ג. למר זוטרא בריה דרב מרי - כשמאחר קרבנותיו אחר שלשה רגלים.

ב. למה צריכים את ההקש לנדרים, ללמוד שנזיר עובר בבל תאחר כשמאחר קרבנותיו, הרי בכל חטאות ואשמות עובר בבל תאחר מהפסוק 'כי דרוש ידרשנו'?

א. כיון שבנזיר יש קולא שאם גילח על אחת משלש הקרבנות שמוטל עליו להביא (חטאת, עולה, שלמים) יצא, ס"ד שאינו עובר בבל תאחר.

ב. משום שאי אפשר לנדור בחטאת נזיר בנדר, והגם שחטאת חלב ויולדת גם אינה נתפסת בנדר ואף על פי כן עובר בבל תאחר, שונה חטאת חלב שבאה לכפרה וחטאת יולדת באה להחזיר באכילת קדשים.

ג. למה אין לומר שלכך צריכים ההיקש משום שבנזיר אם אמר הריני נזיר אפילו מחרצן הרי הוא נזיר לכל הדינים?

שזה אינו קולא לומר שמשום כן ס"ד שאינו עובר בבל תאחר.

ד. למה צריך ללמוד מהיקש נזירות לנדרים שהאב מיפר נזירות בתו ובעל מיפר נזירות אשתו ולא נלמד מבמה מצינו מנדרים?

שיש לומר שרק נדרים שאין להם קצבה יכול להפר כדי שלא תצטער עולמית, מה שאין כן סתם נזירות שאינה אלא שלוששים יום.

דף ה' יום א' לך.

א. מה הכוונה בדברי שמואל שאומר, שהאומר לחבירו מודרני ממך מופרשני ממך וכו' צריך להוסיף גם 'שאני אוכל לך' או 'שאני טועם לך'?

א. אם לא אמר 'שאני אוכל לך' או 'שאני טועם לך' לא משמע איסור כלל, ואף לא יד שאינו מוכיח. והגמרא דוחה פירוש זה ממשמעות הברייתא.

ב. שכשאומר 'שאני אוכל/טועם לך' הוא אסור וחבירו מותר, אבל אם אמר רק 'מודרני הימך' וכדו', שניהם אסורים, אלא אם כן פירש שרק הוא יאסר או רק חבירו יאסר, [וחזרה הגמרא והוכיחה שאם אמר 'מודרני הימך' רק הוא אסור, ורק

באומר 'מודרני לך' שניהם אסורים (אם לא אמר שאני אוכל לך), ואם כך אין לפרש כן במשנה שנקטה 'הימך'.

ג. כשאמר 'שאני אוכל/טועם לך' אסור רק באכילה, אבל אמר רק 'מודרני ממך' אסור גם בהנאה, שידיים שאין מוכיחות הוי ידיים, והגמרא דוחה פירוש זה שאין זה במשמעות דברי שמואל.

ב. מה הכוונה בדברי שמואל הנ"ל למסקנת הגמרא?

שאם לא אמר 'שאני אוכל/טועם לך' אינו אסור כלל, שיש לפרש כוונתו, מודרני, דהיינו שלא אדבר עמך, מופרשני, דהיינו שלא אעסוק עמך במשא ומתן, מרוחקני, דהיינו שלא אעמוד בד' אמות שלך, והוי ידיים שאין מוכיחות.

ג. מניין שהתנא דמתניתין סובר שידיים שאינם מוכיחות אינם ידיים?

ממה שקתני מודרני ממך וגם שאני אוכל לך (וכן סובר שמואל לדינא שידיים שאינם מוכיחות אינם ידיים).

ד. האם ידיים שאין מוכיחות, הוי ידיים או לא?

לאב"י הוי ידיים.

לרבא לא הוי ידיים, שנאמר 'נזיר להזיר לה', וידות ילפינן מלהזיר והוקשו לנזירות שיהיו בהפלאה (וכן סבר תנא דמתניתין, ושמואל, שאינם ידיים כנ"ל).

ה. מה הוא גופו של גט?

לחכמים, הרי את מותרת לכל אדם.

לרבי יהודה, צריך לכתוב 'ודין דיהוי ליכי מינאי ספר תירוכין ואיגרת שבוקין', שאם לא כתב כן הוי ידיים שאין מוכיחות, שאפשר שבדיבור מגרשה.

ו. האם רבי יהודה וחכמים נחלקו בדין ידיים שאינם מוכיחות?

לשמואל, נחלקו בדין זה, שלחכמים הוי ידיים, שמשמע שהבעל הוא המגרש בגט זה, ולרבי יהודה לא הוי ידיים.

לאב"י, לא נחלקו בדין זה, שגם לרבי יהודה ידיים שאין מוכיחות הוי ידיים, ודווקא בגט חולק משום שצריך לשון כריתות (ולהלן בדף ו' חזר בו אב"י).

לרבא – לא נחלקו בדין זה, שגם לחכמים ידיים שאין מוכיחות אינם ידיים, ודווקא בגט לא הצריכו חכמים שיהא הלשון מוכיח משום שהעניין מוכיח, שאין אדם מגרש אשת חבירו, (וחכמים ור"י נחלקו בין לענין כתיבת 'ודין', ובין לענין כתיבת 'מינאי').

דף ו' יום ב' לך.

א.

מה מתרץ אב"י שלא יקשה עליו הברייתא, דתנא היה ככר

מונח לפניו, ואמר, 'הרי הוא עלי' או 'הרי זה עלי', שמשמע

שדווקא באומר 'עלי' [והיינו דווקא כשיש ידיים מוכיחות]?

שגם אם לא אמר 'עלי' אסור, שכיון שאינן מוכיחות מחמירים שמא נתכוין 'הרי הוא הקדש', וזה שכתוב 'עלי' הכוונה שבלא 'עלי' גם אחרים אסורים, שמא נתכוין להקדש, ורק בהוסיף 'עלי' רק הוא אסור בו.

ב. מה הדין באדם שהיה חייב חטאת או אשם ואמר על בהמה

'הרי זו חטאתי' 'הרי זו אשמי' ומה הדין אם אמר 'הרי זו חטאת' או 'אשם'?

אמר 'הרי זו חטאתי' / 'אשמי' הרי זה חטאת ואשם.

אמר 'הרי זו חטאת' / 'אשם', תניא בברייתא שלא אמר כלום.

ג. מה מתרץ אב"י שלא יקשה עליו הברייתא הנ"ל, שמשמע

שחייב לומר חטאתי, דהיינו ידיים מוכיחות?

אב"י מתרץ שהברייתא הוא דווקא לשיטת רבי יהודה שידיים שאין מוכיחות לא הוי ידיים, אבל לסובר שהוי ידיים הרי זה חטאת ואשם, כיון שחייב בזה.

ד. למסקנא האם רבי יהודה וחכמים נחלקו בגט [אם צריך לכתוב

'ודין דיהוי ליכי מינאי' בדין ידיים מוכיחות?]

לשמואל וכן לאב"י למסקנא, נחלקו במחלוקת אם ידיים שאין מוכיחות הוי ידיים או לא.

לרבא, לכ"ע לא הוי ידיים, ורק בגט סוברים חכמים שאין צריך לכתוב ודין וכו', משום שאין אדם מגרש אשת חבירו.

ה. מה הכוונה יד לקידושין [שורב פפא הסתפק אם יש יד או

לא]? שנתן לאשה שתי פרוטות ואמר לה 'הרי את מקודשת לי', ואמר לחברתה 'זאת' הגם שמוכח שכוונתו 'זאת נמי מקודשת לי' [וחברתה מקבלת פרוטה אחת לעצמה ופרוטה השניה בשליחות חברתה], אם אין יד לקידושין מפרשים את דבריו 'זאת ראית איך קידשתי אותה'.

ו. מה הם צדדי הספק אם יש יד לקידושין או לא?

האם לומדים קידושין במה מצינו מנדרים, או שאני נדרים שחמורים שחלים על ידי דיבור בעלמא, אבל לקידושין צריך מעשה.

ז. מה הדין אם אחד קידושי הראשונה נתן לשניה פרוטה ואמר

לה 'זאת' (ר"ן)?

פשוט שמקודשת, שאין זה יד אלא קידושין עצמם.

ח. איך פוסקים להלכה לעניין יד בקידושין ובגידושין (ר"ן)?

לענין קידושין, ספק דאורייתא לחומרא, ויש יד לקידושין.
ולענין גיטין, בוודאי יש יד, ולא נחלקו רבי יהודה וחכמים
בגיטין אלא ביד שאינו מוכיח, והיינו משום שבגט יש מעשה
נתינת הגט לידה, והרי זה עיקר מוכיח.

ט. מה הכוונה יד לפאה, [שאיבעיא אם יש יד, או לא?]

כגון שנאמר 'ערוגה זו פאה', ויש בה שיעור פאה, ואמר על
ערוגה אחרת 'זו' (ולא 'זו נמי').

י. מה הם צדדי הספק אם יש יד לפאה או לא?

שאפילו אם תמצא לומר שאין יד לקידושין, שמא יש יד
בפאה, כיון שהוקשה לקרבנות בפסוק 'לא תאחר לשלמו כי
דרש ידרשנו הוא מעמך' ש'מעמך' נדרש ללקט שכחה ופאה,
וקרבנות יש להם יד ואין היקש למחצה, או שמא הוקשו
לקרבנות רק לענין בל תאחר.

יא. האם יכול אדם לעשות את כל שדהו פאה?

כן שנאמר 'פאת שדך', ולא 'פאה שבשדך'.

דף ז' יום ג' לך.

א. מה הם צדדי הספק אם יש יד לצדקה כשנאמר 'זו זה לצדקה',

ועל זו אחר אמר 'זוה', (ולא זוה נמי)?

האם כיון שהוקשה צדקה לקרבנות יש לה יד, או שהוקשה
רק לענין בל תאחר.

ב. היכן הוקש צדקה לקרבנות?

בפסוק 'מוצא שפתך תשמור... אשר דברת בפוך', 'בפוך' - זו
צדקה.

ג. מה הם צדדי הספק אם יש יד להפקר או לא?

איבעיא, אם תמצא לומר יש יד לצדקה הפקר גם נחשב
לצדקה ויש לו יד, או שאינו דומה לצדקה, שצדקה לעניים
והפקר בין לעניים ובין לעשירים.

ד. האם יש זימון לבית הכסא ולמרחץ?

איבעיא אם יש זימון ואסור לקרות בו קריאת שמע, או אין
זימון.

ה. מה הם צדדי הספק אם יש יד לזימון לבית הכסא?

אם כשנאמר 'בית זה לבית הכסא', ועל בית אחר אמר 'זוה',
אם מפרשים כוונתו שגם בית זה יהיה בית הכסא, או
שמפרשים כוונתו שיהיה לתשמיש אחר.

ו. איך פוסקים להלכה לענין יד לפאה, ולצדקה, (ר"ן)?

לרשב"א ורמב"ן, ספק דאורייתא דאיסורא הוא ולחומרא.

לר"ן, ספק ממון עניים לקולא וכדין ספק ממון, שלקולא.

איך פוסקים להלכה לענין יד להפקר, ולענין זימון בית הכסא
(ר"ן)?

לענין יד להפקר ספק ממון לקולא ולענין זימון בית הכסא כיון
שזימון דרבנן, ספק דרבנן לקולא.

ז. האם רבי עקיבא שמסופק להחמיר ב'מנודה' אני לך שאני
אוכל מחמיר גם לענין מלקות?

רבי עקיבא היה מסופק להחמיר רק לאיסור ולא למלקות.

ח. מה הדין באומר 'נדינא'?

לכו"ע אסור ולוקה, שהוא לשון הרחקה וכלשון 'מרוחקני'
שבמשנה.

ט. מה הדין באומר 'משמתא'?

לרב פפא, לכו"ע מותר, ונחלקו רבי עקיבא וחכמים רק
ב'מנודה'. לרב חסדא, נחלקו רבי עקיבא וחכמים גם
ב'משמתא', שלרבי עקיבא עשה עצמו כמי שהוא ב'משמתא'
לאיסור הנאה.

י. האם ההלכה כרבי עקיבא (ר"ן)?

אין הלכה כרבי עקיבא, שהלכה כדבריו רק מחבירו ולא
מחביריו.

יא. מה הדין מנודה מבית דין (ר"ן)?

לפי רב ברוך בר שמואל כל נכסיו אסורים, ולפי הר"ן רק
במוחרם מבית הדין הגדול.

יב. האם אפשר להתיר נדוי שלא בפני המנודה?

נדוהו בפניו, אין מתירים לו אלא בפניו, שאם יתירו שלא
בפניו ולא ידע מכך, כשלא ינהגו בו נידוי יבא לחשד.

נדוהו שלא בפניו - מתירים לו בין בפניו בין שלא בפניו,
שאין חשש חשד שאף הוא סובר שהתירוהו שלא בפניו כשם
שנדוהו שלא בפניו.

יג. מה צריך לעשות מי ששומע הזכרת השם לבטלה מפי חבירו,

ומה הדין אם לא נדהו?

צריך לנדוהו, שעבר על האמור 'את ה' אלוקיך תירא', ואם
לא נדהו ראוי בעצמו להתנדות, שענשו קשה משום שבכל
מקום שהזכרת השם מצויה שם עניות מצויה, שנאמר 'בכל
מקום אשר אזכיר את שמי אבא אליך וברכתך', וממה
שהזכרת השם למצוה מביאה ברכה ועושר, הזכרה לשוא
גורמת עניות.

יד. מנין שעניות קשה כמיתה?

א. שנאמר 'כי מתו כל האנשים' והם דתן ואבירם שירדו
מנכסיהם ולא היו דבריהם נשמעים להלשין על משה לפרעה.

ב. משום ששנינו שכל מקום שנתנו חכמים עיניהם היינו או
מיתה או עוני הרי שהם שווים.

טו. האם צריך לעבור זמן מסוים בין נדוי להפרה?

לא, אין בין נידוי להפרה ולא כלום.

טז. מה החידוש שתלמיד חכם מגדה ומיפר לעצמו?

שלא אומרים, שאין חבוש מתיר עצמו מבית האסורים.

דף ח' יום ד' לך.

א. מנין שדבר הגון הוא להישובע לקיים את המצוה?

שנאמר 'נשבעתי ואקיימה לשמור משפטי צדקך', [ואם לא קיים המצוה עובר בבל יחל, אך אין לוקה, שנאמר 'להרע או להיטיב' והיינו בדבר הרשות].

ב. למה כשאומר שבועה שאשכים ואשנה פרק זה או מסכתא

זו, אומרים שבועה גדולה נשבע לאלוקי ישראל, הרי מושבע

ועומד מהר סיני, אין שבועה חלה על שבועה?

שהיה יכול לפטור עצמו בקריאת שמע שחרית וערבית, [כיון שאין הציווי ללמוד מפורש בתורה, אלא חז"ל דרשו מ'ושננתם' - שיהיו דברי תורה מחודדים בפיך].

ג. מנין שהאומר לחבירו נשכים ונשנה פרק זה, עליו להשכים?

שנאמר 'ויאמר אלי קום צא על הבקעה... ואצא על הבקעה והנה שם כבוד ה' עומד' הרי שכך נהג הקב"ה.

ד. מה הדין מי שנידוהו בחלום?

צריך עשרה בני אדם שיתירו לו, שחוששים שמא בשליחות המקום נתגדה.

ה. האם כל עשרה בני אדם יכולים להתירו?

לכתחילה צריך עשרה שמלמדים לאחרים, אבל למדו לעצמם אינם חשובים כל כך, [וי"א דווקא אם מלמדים גמרא אבל משניות בלבד לא] ובדיעבד אפשר גם כאלו שלומדים לעצמם.

ו. מה יעשה מי שנידוהו בחלום ואינו מוצא עשרה?

יעמוד על פרשת דרכים ויתן שלום לבני אדם, עד שיאמר שלום לעשרה בני אדם שמלמדים.

האם כשמכיר את מי שנדהו בחלום, יכול ללכת אליו שיתירו?

אפילו אם מכיר מי היה זה שנידוהו בחלום אין אותו האדם יכול להתירו, שמא עשוהו שליח משמים לנדות ולא להתיר.

ז. האם נדר בחלום צריך התרה (לר"ן)?

לר"ן אין ראייה מכאן שצריך התרה, שדווקא בנידוי חוששים שמא מן השמים נדוהו, ולרשב"א גם נדר בחלום צריך התרה.

ח. מה הדין אם נדוהו והתירוהו בחלום?

כיון שאין חלום בלי דברים בטלים חושש שמא עשאוהו שליח לנדות ולא להתיר.

ט.

האם בעל יכול להיות שליח למסור פתח חרטת אשתו לפני

בית דין?

במקובצים יכול הבעל להיות שליח, משום שאשתו כגופו.

באינם מקובצים לא יקבעם לך, שלכתחילה צריך שיהא הנודר בפני המתירים.

י. מה הדין להיות שליח לשאר בני אדם (ר"ן)?

לר"ן אפילו הדיינים מקובצים לא. לתוספות, בשאר בני אדם מותר, ורק באשתו כיון שנדריה קשים אצלו וגם צריך לטרוח לקבצם חוששים שמא יוסיף מדעתו על חרטתה. לרבינו שמשון, שולח אדם חרטת נדרו בכתב לבית דין, שחכם יכול להתיר נדרו אפילו בלי ידיעתו כשם שבעל יכול להפר נדרי אשתו שלא בידיעתה.

יא. איזה נדרים אין חכם יכול להתיר (ר"ן)?

כל הנדרים חכם מתיר חוץ מנדרי עצמו, ולרבי יהודה גם נדרי אשתו שבינה לבין אחרים, וכן הלכה, ויחד עם שנים אחרים מסתפק הר"ן אם יכול להתיר.

יב. האם אין יפה לתלמיד להתיר נדר במקום רבו?

אינו יפה, משום כבוד רבו, ואפילו יחד עם עוד שניים וגם לא יושיב תלמידיו שיתירו. אבל מותר להטיל שמתא על אדם במקום רבו.

יג. האם יחיד מומחה שמתיר נידוי ונדר צריך להיות סמוך (ר"ן)?

י"א דווקא אם הוא סמוך, ולרמב"ם ור"ן אף שאינו סמוך כל שהוא מובהק ובקי בהלכות נדרים, ובמקום שאין מומחה יכולים שלושה הדיוטות להתיר שמתא.

יד. על מי דורשים הפסוק 'וזרחה לכם יראי שמי'?

על בני אדם שיראים להוציא שם שמים לבטלה.

טו. מה הכוונה בפסוק 'שמש צדקה ומרפא בכנפיה'?

לאב"י שאבק הנראה בחמה הוא רפואה.

לריש לקיש היינו לעולם הבא לאחר תחיית המתים, שלא יהיה גיהנום, אלא הקב"ה מוציא חמה מגרתיקה, וצדיקים מתרפאים ומתענגים בה, ורשעים נידונים בה.

דף ט' יום ה' נח.

א. מה הדין באומר 'כנדרי רשעים הריני' והיה נזיר עובר לפניו?

הרי הוא נזיר.

ב. מה הדין אם אמר 'הריני בלבד' (ר"ן)?

לרבותיו של הר"ן אינו נזיר (וגרע מלשון 'אהא' לבד שהוא נזיר), לר"ן, הרי נזיר.

ג. מה הדין אם היתה בהמה לפניו ואמר 'כנדרי רשעים עלי'?

חייב קרבן.

ד. מה הדין אם היה ככר לפניו ואמר 'כנדרי רשעים הימנ'?

הרי הוא אסור עליו בשבועה, אף על פי שלא הוציא שבועה מפיו.

ה. מה הדין באומר 'כנדרי כשרים הריני'?

אפילו היה נזיר לפניו, לא אמר כלום, שהרי אין הכשרים נודרים וכן הדין ב'עלי' ובהמה לפניו, או 'הימנ' וככר לפניו.

ו. מה הדין באומר כנדבת כשרים?

נדר בנזיר או בקרבן והיינו שאם נזיר או בהמה לפניו הרי זה נזיר וקרבן, שהרי הכשרים מתנדבים,

ז. מה הדין באומר כנדבת כשרים וככר מונח לפניו?

אינה שבועה שאין הכשרים נשבעים.

ח. מה הכוונה 'טוב אשר לא תדור משתדור ולא תשלם'?

לרבי מאיר - טוב מזה ומזה שאינו נודר כל עיקר, ולרבי מאיר נדבה טוב לנדוב.

לרבי יהודה - טוב מזה ומזה נודר ומשלם.

ט. לפי מי נשנה משנתנו שהכשרים נודבים ולא נודרים?

כרבי מאיר. (ולהלן דף י'. יש דרך נוספת).

י. למה כשרים מתנדבים קרבנות ולא נודרים?

אינם נודרים, שמא יבא לידי תקלה ויעבור על בל תאחר.

נודבים, שבנדבה אינו בא לידי תקלה, שיכול לנהוג כהלל הזקן שלא מעל אדם בעולתו מעולם, שהיה מביאה חולין לפתח העזרה, ומקדישה, וסומך עליה ושוחטה לאלתר.

יא. מה הכוונה שכשרים מתנדבים בנזירות ולא נודרים?

שאין נזירים אלא באופן שכוונתם רצויה שאין לחוש שיבואו לידי תקלה, וכגון זה שקיבל עליו נזירות מפני שהיה יפה עיניים וטוב רואי וקוצותיו סדורות לו תלתלים, ונסתכל בבבואה שלו במעיין המים, ופחז עליו יצרו וביקש לטרדו מן העולם, ואמר ליצרו רשע למה אתה מתגאה בעולם שאינו שלך, במי שעתיד להיות רימה ותולעה, העבודה שאגלחך לשמים.

יב. מה היה באדם הנ"ל כשנטמא והביא קרבנותיו?

כשנטמא והביא קרבנו, נשקו שמעון הצדיק על ראשו, ואמר לו בני, כמוך ירבו נזירי בישראל, עליך הכתוב אומר 'איש כי יפליא לנדור נדר נזיר לה'.

יג. למה לא רצה שמעון הצדיק לאכול מאשם נזיר טמא, אלא

מזה של הנ"ל?

שכשהם מתחרטים על מעשיהם הרעים הם נזירים, וכיון שמתחילה לא נתכונו אלא לנזירות של שלושים יום ממילא כשהם נטמאים ורבים עליהם ימי נזירות הם מתחרטים, ואין כוונתם רצויה, ואף קרבנותיהם אינם רצויים, ודומים לחולין בעזרה.

לצעדינו לא הספקנו לעהכין שאלות על דפים י' - י"א ועמכם הסליחה

להארות והערות

ולקבלת הגליון

0504110960

4110960@gmail.com